

Curriculum omgegooid met studie Social Work

Dit schooljaar zijn 650 eerstejaarsstudenten gestart met de nieuwe opleiding Social Work aan Avans Hogeschool. De Academies voor Sociale Studies in Breda en Den Bosch gooiden het curriculum van de sociale studies vorig jaar om. Studenten werken één dag per week binnen leergemeenschappen aan een opdracht met maatschappelijke waarde. Wezenlijk anders? Ja. Spannend? Dat ook. Margo van der Put, directeur bij de Academie voor Sociale Studies Breda, vertelt erover.

Wat was de aanleiding voor de nieuwe opleiding Social Work?

“We zagen dat oude beroepen vervagen en dat er nieuwe beroepen voor terug komen. De scheidingslijnen tussen de studies Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Maatschappelijk Werk en Dienstverlening en Culturele en Maatschappelijke Vorming werden minder strak. Bovendien kent de profilering van welzijn ups en downs. Landelijk is daarom besloten dat het goed is om de hele opleiding onder de loep te nemen. Eén nieuwe opleiding Social Work biedt kansen voor profilering en past bij de ontwikkelingen in het welzijnswerk. We hebben daarbij drie uitstroomprofielen gemaakt: Jeugd, Zorg en Welzijn & samenleving.”

Wat is er inhoudelijk anders?

“Een nieuwe opleiding betekent dat je het curriculum en de inrichting daarvan herziet. We zagen dat de verbinding met het werkveld sterker mag en dat studenten in een vroeg stadium kennis moeten maken met de beroepspraktijk. Ook het

werkveld zocht naar inzichten en ziet studenten als jonge, frisse mensen die anders kijken naar de praktijk. Dit heeft bijvoorbeeld geleid tot andere werkvormen binnen het curriculum, waarvan de leergemeenschap er een is.”

Wat houden leergemeenschappen in?

“Een leergemeenschap is een groep van zo'n veertien studenten die samen met een docent en een professional uit de praktijk werkt aan een vraagstuk uit de praktijk. De studenten voeren geen vastgestelde projectopdracht uit, maar verkennen als leergemeenschap een dilemma of praktijkvraagstuk. Studenten leren zo al vroeg wat er in de praktijk speelt en ontwikkelen een onderzoekende houding. Andersom heeft ook de professional leerervaringen en kan hij op deze manier kennis ophalen.”

Wat betekent dat voor de rol van de docent?

“We hebben in het begin heel erg ingestoken op een andere rol van de docent.

De docent heeft een coachende rol in het proces. De balans vinden tussen loslaten, meedenken, mee leren maar soms ook kennis en kunde inzetten om het proces te sturen, is best een zoektocht. Vanuit het lectoraat doen we daar onderzoek naar, zodat we ook zelflerend zijn.”

Wat zijn ervaringen van studenten na het eerste half jaar?

“Wisselend. Studenten zijn niet gewend aan dit soort onderwijs. Met name de zoektocht in de eerste weken, waarin ze niet verteld wordt wat ze gaan doen, maar waarin ze onderzoeken wat ze met elkaar willen, is best ingewikkeld en abstract. De ontwikkeling van zelfstandigheid is een enorme stormbaan. We hebben daarnaast gemerkt dat het voor studenten echt nodig is om in contact te komen met cliënten. Bij voorkeur zijn de leergemeenschappen dan ook op locatie, zodat ontmoetingen mogelijk zijn.”

Draagt deze studie bij aan het verminderen van tekorten op de arbeidsmarkt?

“Ja en nee. Studenten worden eerder geconfronteerd met de praktijk. Dat kan deels zorgen voor een vroegere uitstroom als ze ontdekken dat deze richting niet bij hen past. Tegelijkertijd hopen we dat we meer verbinding krijgen en studenten die instromen juist makkelijker kunnen behouden. Een probleem zit echter daarvoor, bij de instroom, mede door het imago van de sector. Dat los je niet op met leergemeenschappen.”

**‘In leergemeenschappen
leren studenten, docenten
en professionals van en
met elkaar’**

Het lerend vermogen van studenten is nu veel groter

Bij Prisma, een organisatie die zorg en ondersteuning biedt aan mensen met een verstandelijke beperking, is in september 2017 een leergemeenschap van de opleiding Social Work gestart. Marijke Doevendans is er teamleider en begeleidt samen met een docent van Avans Hogeschool een groep studenten.

Met welke verwachting zijn jullie in dit project gestapt?

“We vinden dat we als zorgorganisatie een verantwoordelijkheid hebben met betrekking tot de arbeidsmarkt en het opleiden van mensen. Vandaar dat we graag wilden deelnemen en kijken hoe we studenten beter kunnen laten kennismaken met onze praktijk. We zijn open en eerlijk gestart met de leergemeenschap. Het is een zoektocht waarin we zaken bespreekbaar maken. Soms gaat het beter dan verwacht en soms is het lastig. Maar dat is vanzelfsprekend bij ‘samen leren.’”

De leergemeenschap heeft geen vastgestelde projectopdracht, maar verkent een praktijkvraagstuk. Wat was dit bij jullie?

“Zonder dat er helderheid was over het exacte resultaat dat behaald moest worden door de leergemeenschap, zijn we gestart met een thema. Bij ons is dat ‘netwerken voor mensen met een verstandelijke beperking’ geworden. Dit is een onderwerp dat erg leeft bij cliënten: als ze zorg krijgen vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning wordt eerst naar het netwerk gekeken. Tegelijkertijd vinden cliënten het moeilijk om zelf netwerken op te bouwen en hebben ze daar ook niet altijd behoefte aan, terwijl

ze zich wel eenzaam kunnen voelen. Daar zit dus een spanningsveld.”

Hoe zijn de eerste maanden verlopen?

“Studenten zijn de eerste weken vooral bezig geweest zich te verdiepen in onze organisatie, cliënten en medewerkers, en de wet- en regelgeving. Ze hebben de gemeente actief benaderd, wat heeft geleid tot gastcolleges over de Wmo en gesprekken met Wmo-consulenten. Zo komen studenten erachter hoe de gemeente werkt en realiseren ze zich ook hoe lastig het kan zijn voor iemand met een verstandelijke beperking om de juiste persoon te vinden en te bereiken. Ook dachten ze dat cliënten hen maar al te graag te woord wilden staan. Maar ze ontdekten dat dit een bepaalde benadering vraagt. Kortom: het lerend vermogen van de studenten is veel groter door de koppeling van praktijk en school.”

Jullie zijn nu ongeveer halverwege het jaar. Wat staat er voor de komende tijd op de planning?

“De studenten van de leergemeenschap hebben als doel om voor de zomer een bijeenkomst te organiseren rondom het thema ‘netwerk’. Daarbij betrekken ze cliënten, professionals en mensen van de gemeente. Door dit te organiseren, leren de studenten allerlei skills. En het

gesprek aangaan over dit onderwerp levert de betrokken partijen ook weer inzichten op.”

Wat zijn opvallende opbrengsten?

“Studenten verbinden zich door de leergemeenschap veel meer aan de doelgroep; het verandert hun kijk op onze sector. Door de aanraking met de praktijk ontdekken ze ook sneller wat ze leuk vinden. In het begin leek er meer uitval te zijn, maar dat kan op termijn een voordeel zijn: studenten moeten zich kunnen verbinden aan het werk en als dat niet lukt, kan dat beter vroegtijdig naar voren komen. Als organisatie hopen we natuurlijk dat we de studenten nu al kunnen binden en dat ze in het derde jaar wellicht hun stage hier willen lopen. Er is al een match ontstaan van een student die nu ook vrijwilligerswerk doet.”

Wat betekent het voor jou als professional om een leergemeenschap te begeleiden?

“In feite is er niet veel verschil met mijn werk als teamleider; ik zie de studenten als collega-professionals. Ik coach, ben een steuntje in de rug, wijs studenten de weg, stel vragen en leg dingen op tafel. Tegelijkertijd kauw ik niets voor en probeer ik op mijn handen te zitten. Zo leren de studenten initiatief te nemen en te communiceren. Die vaardigheden hebben ze straks op de werkvloer ook nodig. Soms is het moeilijk, want de studenten komen veelal van de havo, zijn het ‘schoolse’ gewend en kennen de sector nog niet. De overgang is voor sommigen dan ook groot. Dat vraagt van mij een goede afstemming met de docent van Avans. Maar bovenal is het een leerzame ervaring, ook voor mezelf, en is het mooi om mensen zo te zien groeien.”